

10. Макарова М.В. Дистанційна зайнятість в умовах розвитку мережної економіки / М.В. Макарова // Економіка і держава. – 2006. – № 1. – С. 81-84.

Лех Г.А. Международный опыт развития семейного бизнеса

Рассмотрен опыт стран Центральной, Восточной Европы, Африки и Америки по вопросам, касающимся развития семейной занятости и предпринимательской деятельности. Проведен анализ и разъяснения сущности, проблемы, перспективы и правовая основа для функционирования семейного бизнеса, четко определены группы факторов, влияющих на процесс формирования, развития и стабилизации семейного бизнеса.

Ключевые слова: семейное хозяйство, семейный бизнес, семейная компания, самозанятость, надомный бизнес.

Lech G.A. World experience for family business

The experience of Central and Eastern Europe, Africa and America on the direction of family employment and entrepreneurship is considered. The nature, problems, prospects and legal framework for the functioning of family businesses are analyzed and elucidated as well as groups of factors that affect the formation, development and stabilization of the family business are defined.

Keywords: family farms, family businesses, family companies, self-employment, homeworkers business.

УДК 339.31. Викл. С.М. Макух – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНИХ ПОТОКІВ КАПІТАЛУ

Досліджено особливості акумуляції та розподілу світових потоків міжнародних інвестиційних ресурсів у розрізі регіонів та країн світу на сучасному етапі розвитку глобальної фінансово-економічної кризи.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, фінансово-економічна криза, світове господарство, ринок інвестиційних ресурсів, регіон, національна економіка.

Постановка проблеми. Гроші завжди відігравали головну роль у розвитку будь-якої економічної системи. Меркантиліст Бекон характеризував їх як "життя комерції", "насушний дух торгівлі" і вважав, що вони "як гній – погані лише поки лежать без діла" [1, с. 41]. Століттями капітал використовували як одну з найбільш досконалих форм міжнародної експлуатації й поневолення інших країн і народів, розглядали як додаток до зовнішньої торгівлі.

Зумовлені швидкими темпами росту обсягів залученого капіталу, значні якісні зміни в національних економіках країн світу призвели до зростання вагомості його ролі та розгляду іноземного капіталу як могутнього фактора впливу на поглиблення інтеграційних процесів. Постійний пошук більш високих прибутків сприяє міжнародній міграції капіталу. Це викликає потребу дослідження сучасних тенденцій розвитку світоцивілізаційних процесів, їх впливу на формування центрів акумуляції інвестиційних ресурсів та векторів розподілу в розрізі регіонів та країн світу.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Світове господарство завжди мало статус пріоритету в наукових дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних учених [2-4]. Проте сучасний

етап його функціонування характеризується докорінною перебудовою системи міжнародних зв'язків, розвитком нових форм виробничої й інвестиційної діяльності й транснаціонального співробітництва. Окрім цього, багатогранність проявів фінансово-економічної кризи і її дієвість значно змінили географічну локацію донорів капіталу й мотиваційну спрямованість його потоків.

Мета дослідження. Дослідити особливості розвитку світового господарства та їх вплив на розподіл іноземного капіталу в розрізі регіонів та країн світу.

Виклад основного матеріалу. В міру посилення тенденцій до інтернаціоналізації виробництва та економічної інтеграції з кожним роком дедалі більше національних економік включаються у світове виробництво, що сприяє розвитку міжнародного ринку капіталів і значно впливає на вектор географічної спрямованості їхніх потоків. Становлення світового ринку інвестицій відбувається під впливом зміни форм міжнародного поділу праці й зростаючої диференціації виробництва, що прямо залежні від рівня розвитку НТП та структури економік країн, які входять у систему світового ринку. Ступінь включення країн у нього є різною, що істотно впливає на формування їх позицій як країни – реципієнта чи донора.

Останні десятиліття характеризуються значним падінням рівня внутрішніх заощаджень юридичних і фізичних осіб у багатьох країнах (у США – майже в 3 рази, Великобританії – 2, Німеччині – 1,8; в Японії – на 25 %) [2]. Переважання цих тенденцій і призвели до падіння загалом обсягу інвестицій порівняно зі світовим національним продуктом, до збільшення реальних відсоткових ставок банківського кредиту (їх збільшення на 1 % уповільнює темпи соціально-економічного зростання країн, що розвиваються, на 0,2 %).

Іноземний капітал – (табл.) починає виступати у ролі каталізатора інвестиційної діяльності в багатьох національних економіках.

Табл. Світові запаси ПІІ у розрізі регіонів та окремих країн світу у 1990-2008 рр., (млн дол. США)

Регіон	Внутрішні запаси ПІІ			Зовнішні запаси ПІІ		
	1990 р.	2000 р.	2008 р.	1990 р.	2000 р.	2008 р.
Світ	1942207	5757360	14909289	1785584	6069882	16205663
Розвинені країни	1412605	3960321	10212893	1640405	5186178	13623626
Європа	808943	2281563	6932525	887519	3250775	8997437
Європейський Союз	761897	2163354	6431893	810472	2983925	8086804
Північна Америка	507754	1469583	2691160	515328	1553886	3682420
Економіки, що розвиваються	529593	1736167	4275982	145179	862358	2356649
Африка	60635	154244	510511	19826	44155	97958
Південна, східна і південно-східна Азія	311744	1008463	2212443	58926	597192	1564401
СНД	9	55206	354988	-	20504	221213
Меморандум						
Всі економіки, що розвиваються, зокрема Китай	508903	1542819	3897899	140724	834590	2208701
Економіки, що розвиваються і трансформаційні економіки	529602	1797039	4696396	145179	883703	2582037
Найменш розвинені країни	11579	39061	136167	952	3172	10284

*джерело: World Investment Report 2009 (UNCTAD) Transnational Corporations Agricultural Production and Development, Annex table B.2, p.251-254 [4].

Найбільші обсяги світових запасів ППІ акумульовано у 1990-2008 рр. економіками розвинених країн та країн Європи. Структура ж розподілу ППІ за цей період є наступною: в 1970-1980 рр. домінували країни, що розвиваються (частка надходжень до них – близько 34,8 % від загального обсягу). Поява на ринку інвестиційних ресурсів у 1981-2000 рр. нових країн-реципієнтів й поступова втрата панівних позицій раніше потужними країнами-донорами супроводжувалися перерозподілом припливів ППІ на регіональному рівні (частка країн, що розвиваються – 17,79 %; країн з трансформаційною економікою – 0,037 %; 82,16 % – країн з розвинутою економікою; країн, що розвиваються, Африки – 1,39 % й 10,51 % – Азії) [3]. Інтенсифікація розвитку окремих економік сприяла створенню передумов для акумуляції внутрішніх фінансових ресурсів в обсягах, достатніх для здійснення зовнішніх інвестицій. США, Гонконг, Об'єднане Королівство Великобританії і Північної Ірландії, Китай, Німеччина, Іспанія, Італія сформували сімку лідерів країн-донорів. Посилення засад глобалізації в 2001-2009 рр. супроводжується незначними, хоча і сталими з року в рік, темпами приросту світових запасів ППІ. Продовжується диференціація обсягів і зміщення географічних векторів розподілу потоків ППІ у світовому просторі (частка країн, що розвиваються – 29,02 %; 66,94 % – країн з розвинутою економікою; країн з трансформаційною економікою – 4,03 %; країн Африки, що розвиваються – 2,72 % і 19,86 % – Азії).

Простежується стійкий взаємозв'язок між припливами інвестиційних ресурсів і темпами активізації ринкових процесів. Загалом запаси внутрішніх світових потоків ППІ за минулі два десятиліття зросли в 7,67 раза. Змінюється структура накопичених світових запасів ППІ, скорочуються обсяги надходжень інвестицій до країн з різними рівнями економічного розвитку. Фінансово-економічна криза (серед основних причин зародження якої виокремлюють передусім вагомість сповільнення темпів економічного розвитку розвинених країн світу й відповідно зменшення у вартісному виразі об'ємів транскордонних поглинань і об'єднань) значно звузила перелік можливих джерел акумуляції капіталу за регіональною ознакою. На думку науковців, світова криза сповільнила темпи інтернаціоналізації великих ТНК. Більшість з них зменшили свої операційні витрати, проводять галузеву реструктуризацію й скорочують непрофільну діяльність.

Висновки. У міру посилення тенденцій взаємодії національних економік на базі сучасних інформаційних технологій розвиток світової економіки супроводжується зростанням попиту на великі за об'ємами фінансові ресурси. Проте їх мобілізація у перспективі передусім залежатиме від зростання чисельності країн, що тільки-но набувають статусу донора і обсягів акумульованого капіталу, який вони зможуть запропонувати.

Література

1. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень. – К. : Вид-во "Знання Прес". 2001. – 415 с.
2. Федоренко В.Г. Інвестознавство : підручник. – К. : Вид-во МАУП, 2002. – 408 с.
3. Макух С.М. Глобалізація міжнародного руху капіталу в умовах поглиблення інтеграційних процесів / Актуальні питання розвитку сучасної економіки : монографія. – Ч. I. / ред. кол. О.О. Непочатенко, Ю.О. Нестерчук. – Умань : Видавець "Сочинський". – 2011. – С. 28-31.

4. World Investment Report 2009 (UNCTAD): Transnational Corporations Agricultural Production and Development, New York and Geneva. 2009. – P. 218-265.

Макух С.Н. Современные аспекты развития мирового хозяйства и их роль в формировании международных потоков капитала

Исследованы особенности накопления и распределения мировых потоков инвестиционных ресурсов в разрезе регионов и стран мира на современном этапе развития глобального финансово-экономического кризиса.

Ключевые слова: инвестиции, мировое хозяйство, регион, рынок, капитал.

Makukh S.M. Present-day aspects of the world economics' development and their role in the formation of international flows of capital

The peculiarities of accumulation and distribution of the world' flows of international investment resources in the direction of the world' regions and countries at the modern stage of development the global finance-economics crises are considered in the article.

Keywords: direct foreign investments, finance-economics crisis world economics, market of the investment resources, region, national economics.

УДК 338.45 (477.83)

Доц. І.В. Прокопович-Павлюк, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ВИДАМИ ПРОМИСЛОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проведено аналіз ефективності промисловості у Львівській області. Досліджено вплив на рівень рентабельності таких показників: продуктивність праці; інвестицій в основний капітал; коефіцієнт зносу основних засобів; операційні витрати на гривню реалізованої продукції.

Ключові слова: промисловість, ефективність діяльності, продуктивність праці, інноваційна діяльність, рентабельність.

Постановка проблеми. Промисловість – провідна галузь національної економіки, яка тісно пов'язана з науково-технічним прогресом і має вирішальний вплив на рівень розвитку економіки країни та її регіонів. Промисловість є панівною галуззю і в економіці Львівської області. Так, якщо у 2001 р. найбільшу питому вагу (21,7 %) у доданій вартості економіки Львівщини посідало сільське господарство, мисливство, лісове господарство (секція "А" Класифікації Видів Економічної Діяльності (КВЕД)) при частці промисловості майже 21 %, то у наступних роках основним видом діяльності стає саме промисловість. Частка її у валовій доданій вартості змінюється в межах 20,5-23,2 %, причому найбільша частка була у 2007 р. (23,2 %), та її зменшення у кризовий 2008 р. до 21,2 %.

Метою роботи є визначення причин зменшення ролі промисловості в економіці Львівської області, дослідження ефективності функціонування промислових підприємств, визначення проблемних ділянок розвитку та потенційних шляхів покращення ситуації.

Виклад основного матеріалу. Показниками, що оцінюють ефективність діяльності підприємств і потребують детального аналізу, є: рівень рентабельності; частка прибуткових підприємств; продуктивність праці; се-